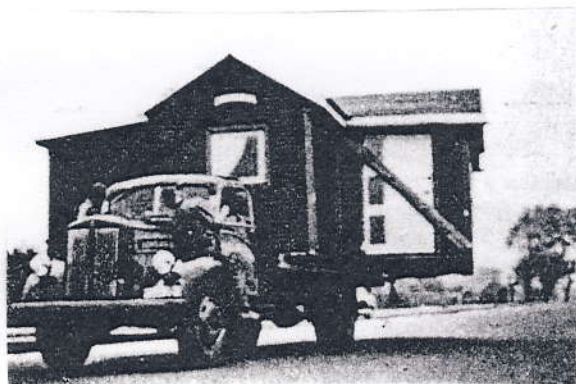

MÅNEDSBLADET

-glemmer du ...

TÅRNBY KOMMUNES LOKALHISTORISKE SAMLING

NR. 4 JULI 93

AMAGER, EN KOLONIHAVE-Ø

Med foråret og sommerens komme flytter kolonihavefolket ud, dog sjældent så bogstaveligt som på forsidebilledet, hvor et hus transporteres til haveforeningen "Stjernelund" ad Kongelundsvejen.

Amager har mange kolonihaveforeninger, især i Sundby-området og på Vestamager. Parcellforeningen "Nøragersminde" opfordrede i 20'erne til at investere i lodder udstykket fra Gården Nøragersminde. Afdraget var 11 kr. om måneden, incl. vand.

Nedenfor ses en kopi af Parcellforeningens reklame.

Amager er Fremtiden. Grundene vil stige i Pris.

Parcellforeningens Grund er paa ca. 2000 Aker og betales med 11 Kr. om Måned i 10 Aar, der fordeler sig saaledes:

Afdrag og Renter paa Grunden	7.00 Kr.
Kontingent og Administration	2.00 "
Forrentning af Kongelundsvejens Anlæggelse	1.00 "
Vandafgift og Anlæg af Vandværk	1.00 "
	ialt 11.00 Kr.

Efter de 10 Aars Forløb skal der yderligere betales 62 Kr., som er den Afgift, der maatte erlægges pr. Grund i første Omgang ved Kongelundsvejens Anlæggelse + Betaling for Skodet.

Bedre Kapitalanbringelse kan ikke tænkes.

De erhverver en Grund — bygger et Sommerhus — føler Glæde ved Besiddelse af egen Jord og nyder Sommer-aftenens lune Stilhed og Ro efter Arbejdsdagen i Storbyens Støv og Støj. — For Medlemmerne er der sørget for Markedetteri.

Tag med Kongelunds-bilen en Søndag eller Aften fra Sundby Remise til „Nøragersminde“ — eller kør paa Cykle ad den nye Kongelundsvej.

I det paa Stedet værende Salgskontor, Telf. Magle 6, gives alle Oplysninger der ogsaa faas pr. Telefon: Formanden Øbro 1651 x.

Parcellforeningen „Nøragersminde“.

Parcelforeningen "Nøragersminde" var ikke en egentlig kolonihaveforening, men havde i den tidlige periode mange træk til fælles med kolonihaverne. Det var først og fremmest lyst- og sommerhuse, der blev bygget og ofte med kolonihavehusenes karakteristiske fantasifuldhed.

Parcel Nr. 234.

Hus fra Nøragersminde med tårn og svalegang. Det var almindeligt, at bygge et grundhus og så udvide med tilbygninger lidt efter lidt, ofte særdeles utraditionelt, måske en måde at få ud-

løb for en kreativitet, som hverdagen ikke bød. Fra Haveforeningen "Vennelyst" på Amagerbro er "Rugbrødsbagerens drøm" et godt eksempel. Haveforeningen kunne i 1992 fejre 100 års jubilæum og fra jubilæumsbogen er følgende lille citat om husets tilblivelse hentet:

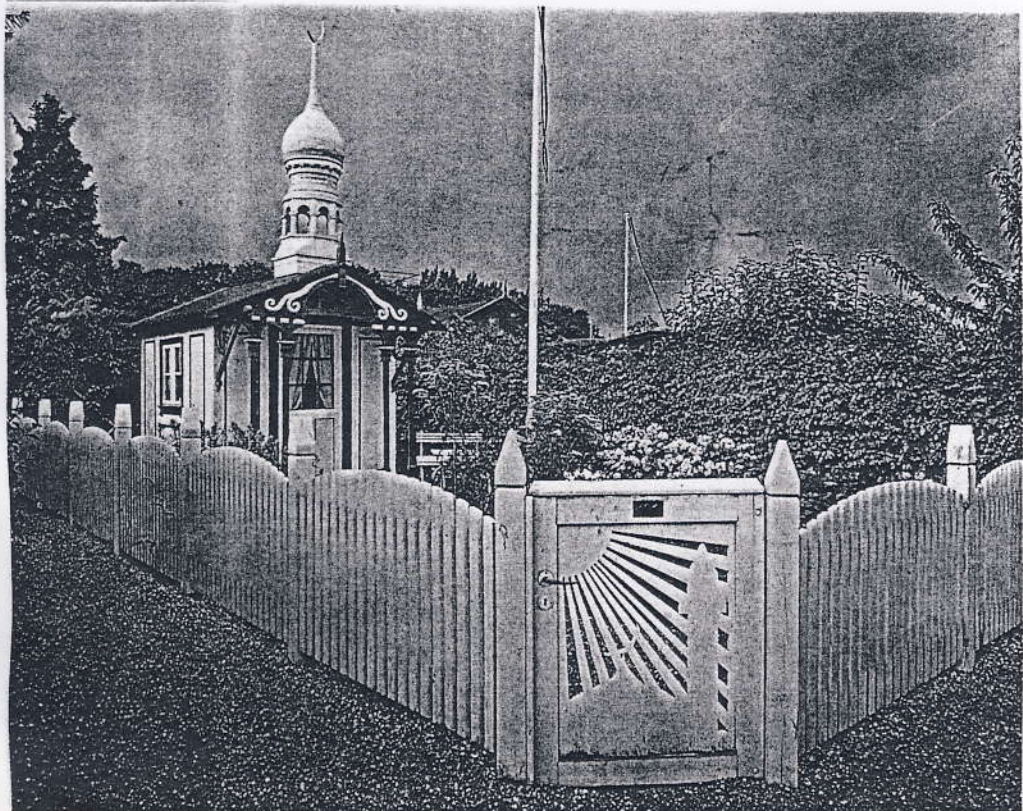
"Da far som rugbrødsbager var på 3 skiftehold, var der jo dagslys i noget af fritiden, og så lavede far tårnet til huset hjemme i kælderen om vinteren. Det runde af løgkuplen er små firkantede klodser, og far undlod at sætte én klods i, da der skulle være indgang til fugle, som ville bygge rede, hvad de da også gjorde.

...

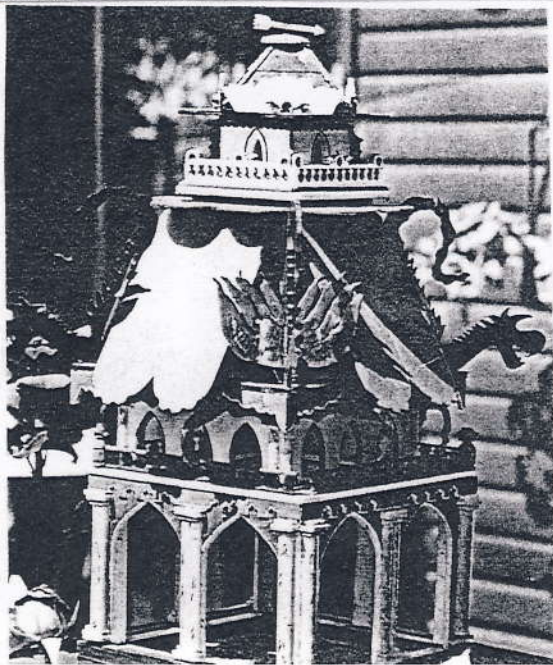
Så byggede far det åbne lysthus efter sine egne ideer, det skulle nok virke lidt orientalsk, og hver lille klods blev skåret i hånden."

Ragnhild Mundus, datter af rugbrødsbageren Johan Peter Nielsen.

Huset blev købt af Kolonihaveforbundet i 1964, og man lejede en have i "Vennelyst", hvor det stadig står. Rugbrødsbagerens drøm eller "Kuppelhuset" ses på næste side sammen med et kunstfærdigt udført fuglebræt, også fra "Vennelyst".

Kuppelhuset i al sin pryd og pragt.

Men også Kastrup havde kolonihaver. På Lokalhistorisk Samling har vi en tegning af Skolehaver og kolonihaver på Matr. 6g af Kastrup fra 1934, samt en fin håndtegning af arealets benyttelse og indretning med frugttræer og plantebede angivet. Matrikel 6g af Kastrup lå ved Bredagervej. Samlingen har fra 1934 desuden et brev til Smedemester P. Fogelstrøm om opsætning af trådhegn om haverne. Fra 1939 findes love for Havelejerforeningen "Bredager", samt et ordensreglement, hvori det bl.a. hedder:

"Spil af Fodbold, Langebold og Spil om Penge er forbudt paa Hovedgangen."

Hvad angår andre gange må man så selv gisne om. Og gisne er netop ordet for Haveforeningen "Bredager" i Kastrup. Lokalhistorisk Samling har ikke yderligere kendskab til disse haver og efterlyser derfor både oplysninger og eventuelt billeder derfra.

Pasning af haven en vigtig "ingrediens" for kolonihavebeboere.

LIDT OM KOLONIHAVENS HISTORIE

Kolonihaven bliver betragtet som noget unikt dansk - også i udlandet. Hvem kender ikke den danske havekoloni Solvang i U.S.A., som er et yndet turistmål.

Man kender til småhaver helt tilbage fra middelalderen, hvor de lå udenfor byens mure, og blev dyrket af borgerne, og havde til formål at forsyne borgerne med grøntsager. Kongens Have ligger på et sådant areal.

I 1828 udsendte Frederik VI et cirkulære, hvori købstederne blev pålagt at oprette haver som en social foranstaltning for at hjælpe de fattigste. Det blev desuden hævdet, at havearbejdet kunne lede til ædruelighed og befordre sundheden. Arbejdet med haverne havde ifølge Politikens "Kolonihavebogen" også til formål at højne arbejdsmoralen, som det hastigt voksende industrisamfund havde behov for. Et af direktiverne for haverne lød derfor således:

"Til Arbejdet må Brugeren ikke benytte fremmed Bistand, være sig af Parcellisterne eller Andre, men han skal udføre det ved egne Kræfter samt ved sin Kones og sine Børns Hjælp."

Ved århundredeskiftet kom der rigtig gang i

kolonihaverne. Den første organiserede haveforening opstod i 1884 i Ålborg, og i 1908 dannedes "Kolonihaveforbundet for Danmark" i København. Det var en interesseorganisation, hvis vigtigste opgave var at få gennemført en ensartet politik for haveforeningerne.

Kolonihaver er udelukkende et fænomen, som kendes fra storbyer. De blev oftest anlagt i udkanten af byerne, og især var arbejdere initiativtagere til foreningsdannelser. Haverne havde således flere funktioner, dels var de en kompensation for trange og dårlige lejligheder, og dels gav de et tilskud til kosten og ikke mindst et rekreativt fristed.

På billedet ses arbejdsmand Chr. Jensen og hans kone Caroline samt gæster en søndag morgen 1895.

Det unikt danske ved kolonihaverne kommer til udtryk ved de mange flagstænger, som altid præger billedet af en kolonihave. Men det er nok ikke mange haveforeninger, der kan prale af at have et splitflag som grundplan. H/F Nordre Vang fotograferet fra luften ligner umiskendeligt Dannebrog, og kolonihavebevægelsens stolthed fremgår tydeligt af det lille digt, som ledsager billedet i Nordre Vangs jubilæumsskrift fra 1987:

"På dette luftfoto - ligger H/F Nordre Vang flot,

som et splitflag - og er nok så stolt,
over den menneskemasse - der lever der.

For det var dem - der med slid, sløb og meget ME'r,

fik skabt et fristed - for sommerhalvår,
til glæde for kolonihavefolk - i alle kår."

Hvis du har billeder, oplysninger
eller andet af lokalhistorisk inter-
esse, så henvend dig til :

LOKALHISTORISK SAMLING
KAMILLEVEJ 10
2770 KASTRUP

ÅBNINGSTID:
MANDAG 16 - 20
TIRSDAG 12 - 16
FREDAG 12 - 15

~~~~~

Lokalhistorisk Samling
har desuden en fast
udstilling på Kastrupgård:

MIDT PÅ AMAGER

Åbent: tirsdag - søndag 14 - 17
onsdag tillige 19 - 21